

Ekonomiutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utsökningsbalken

Till lagutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av utsökningsbalken (RP 150/2017 rd): Ärendet har remitterats till ekonomiutskottet för utlåtande till lagutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Mari Aalto, justitieministeriet
- specialsakkunnig Ville Heinonen, arbets- och näringsministeriet
- utvecklingschef Jari Leskinen, Rådgivningstjänsten FöretagsFinland Ekonomihjälp
- jurist Minna Backman, Garantistiftelsen sr
- chef för lagstiftningsärenden Tiina Toivonen, Företagarna i Finland rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Skuldrådgivning rf.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Propositionen syftar till att göra arbetslösa utsökningsgäldenärer mer motiverade att ta emot arbete och på så sätt underlätta utsökningsgäldenärernas ställning. Under beredningen har olika alternativa sätt att avveckla bidragsfällorna undersökts. Regeringen har stannat för att föreslå att uppskovet på grundval av sysselsättning effektiviseras. Det har ansetts vara det bästa alternativet för att avveckla bidragsfällorna bland annat därför att det är en åtgärd med konkreta verkningar för gäldenären och incitamenten att ta emot arbete under uppskovstiden blir lika bra som för skuldfria arbetslösa.

Utskottet vill framhäva betydelsen av att bidragsfällorna avvecklas med tanke på sysselsättningen, företagsamheten och ekonomin. Utskottet välkomnar syftena med reformen och menar att det föreslagna sättet att avveckla bidragsfällorna för utsökningsgäldenärer är motiverat i dagsläget.

Utlåtande EkUU 50/2017 rd

Den föreslagna lagstiftningen bedöms med avseende på sina kostnadseffekter vara ett fördelaktigt sätt att motivera arbetslösa att ta emot arbete och göra det lättare att täcka engångskostnaderna för att ta emot arbete. En jämförelse av de olika alternativen under beredningen visade att modellen orsakar gäldenärerna och samhället låga kostnader: propositionen väntas inte orsaka gäldenärerna några negativa konsekvenser på lång sikt eller några nämnvärda effekter på de belopp som ska inflyta till offentliga borgenärer. Dessutom kan det uppkomma fördelar för de offentliga finanserna i och med att sysselsättningen ökar i den mån gäldenärerna antas reagera på de förbättrade ekonomiska incitamenten.

Vid beredningen har man kommit till slutsatsen att propositionens konsekvenser för sysselsättningen sannolikt omfattar färre än tusen personer per år. Utskottet påpekar dock att det är osäkert hur omfattande konsekvenserna slutligen kommer att bli. Effekterna är begränsade redan av den anledningen att reformen bara gäller långvarigt arbetslösa som omfattas av inkomstgränsutmätning, det vill säga de grupper som har de lägsta inkomsterna. Utskottet påpekar också att uppskov inte behöver ges om gäldenären tidigare har beviljats uppskov och ett nytt uppskov väsentligt skulle äventyra borgenärens rätt att få betalning.

Måluppfyllelsen kommer dessutom väsentligt att påverkas av om gäldenärerna är medvetna om möjligheten till uppskov. På den här punkten vill utskottet framhålla hur viktigt det är med information: framför allt utmätningssmännens spelar en central roll när det gäller att gå ut med information till gäldenärerna. Information och styrning har också väsentlig betydelse när problemen ska lösas på längre sikt. De som får rätt till uppskov bör hänvisas till ekonomisk rådgivning och skuldrådgivning för att ta reda på sina möjligheter att söka skuldsanering för privatpersoner och den vägen få ordning på sina skulder under uppskovstiden. Då får gäldenärerna motivation att stanna kvar i arbetslivet också efter uppskovsmånaderna.

Utskottet ser det som särskilt viktigt att den föreslagna möjligheten till uppskov också gäller personer som efter arbetslösheten sysselsätter sig själva som företagare. I fråga om begränsningen av utmätning av inkomster från näringsverksamhet kommer utskottets myndighet emellertid att ha en betydande prövningsrätt, till skillnad från vad som gäller i fråga om lön och därmed jämförbar periodisk inkomst. Det är angeläget att bestämmelserna tillämpas på så sätt att de som får inkomster från näringsverksamhet likabehandlas både sinsemellan och i relation till dem som får regelbundna löneinkomster. Det kräver att i synnerhet utskottets väsendets personal får anvisningar och utbildning så att lagen med säkerhet tillämpas samordnat.

Även om den föreslagna lättningen, som ur gäldenärens synvinkel är av engångsnatur, är ett steg i rätt riktning, kommer den inte i sig att räcka till för att avveckla alla bidragsfällor med anknytning till utskottets gäldenärernas ställning. Utskottet anser således att det är angeläget att fortsätta med översynen av utskottets systemet och att samtidigt undersöka bidragsfällorna med anknytning till andra förmåner. Ambitionen bör framöver också vara att i större omfattning samordna lagstiftningen med avseende på begreppet arbetstagare i olika delområden av lagstiftningen. Utskottet pekar också på behovet att analysera kommande översyner utifrån balansen mellan skyddet för borgenären respektive gäldenären.

Utlåtande EkUU 50/2017 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Ekonomiutskottet föreslår

att lagutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 21.11.2017

I den avgörande behandlingen deltog

vice ordförande Harri Jaskari saml
medlem Harry Harkimo saml
medlem Petri Honkonen cent
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Lauri Ihalainen sd
medlem Katri Kulmuni cent
medlem Martti Mölsä blå
medlem Arto Pirttilahti cent
medlem Hanna Sarkkinen vänst
medlem Joakim Strand sv
medlem Antero Vartia gröna
ersättare Sinuhe Wallinheimo saml.

Sekreterare var

utskottsråd Lauri Tenhunen.